

Előfizetési árak:

A kiadóhivatalban átveve:
Egész évre . . . 6 frt — kr.
Negyedévre . . . 1 « 50 »

Helyben házhöz hordva:
Egész évre . . . 8 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 frt — kr.

Vidékre postán szállítva:
Egész évre . . . 10 frt — kr.
Negyedévre . . . 2 « 50 »

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP.

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Apáca u. 3. sz.

A szerkesztőség kéziratok visszaadására vagy megőrzésére nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, július 12.

A hitelszövetkezetek.

(K. Ö.) Mindazoknak az intézkedéseknek, melyeket az állam a társadalmi rend érdekében fogatosít, csak úgy lesz hatásuk, ha abból az elvből indul ki, hogy a kisbirtokos-osztály képezi a nemzeti lét konzervatív erejét, melyet fentartani s fejleszteni kell. A kisgazdák birtokviszonyaiban beállt, a nemzeti konszolidációt oly közelről érintő viszonyok megváltoztatása, a kisbirtoknak a szétforgácsolásától megóvása s állandó paraszt-otthon biztosítása képezi az agrár-elveket valló konzervatív politika feladatát.

Ezen elvi feladatokon kívül azonban el nem hanyagolhatjuk a kisgazdákat közelről érintő azokat az ügyeket, amelyek életét sorvasztják s ellenálló képességét folyton gyengítik. Ezek közt első helyen szerepel a kisgazdák hitelügye. A mi psendoliberális államunknak érdekében áll, hogy a kisgazdák hitelügye a maga szervezatlenségében még soká megmaradjon. Ez nem elfogult vádaskodás, hanem a közkormányzat tevékenységéből merített tanúság. A vidéki pénzügyintézetek, amelyekből kisgazdáink hitelszükségleteiket nagyjából merítik, kedvencz intézményei az államszocializmus vizeiben evező államnak. Az a sok s a gazdákra súlyosan nehezedező illetékter, melyet a jelzálogkölcsönök rak vállaira, legkevésbé sem járul hozzá, hogy a kisgazda a kölcsönnek áldásait is érezze. Ha azután mind-

ehhez hozzávesszük, mily mostohán dotálja az egyébként nagyon bőkezű állam a mezőgazdasági hitelszövetkezeteket s mily ridegen zárkózik el a szövetkezeti törvénynek oly irányu reformja elöl, mely a hitelszövetkezetek életképességét biztosítaná, beigazolvva látjuk azon állításunkat, hogy a liberális államnak a kisgazdák hitelügyének szervezatlensége nem okoz főfájást.

Az államtól e téren ne várjunk segítséget. A gazdáknak eddig is az volt a hibájuk, hogy túl nagy bizalommal viseltettek a mindenkori kormányok iránt. Egyrészt ennek tudható be, hogy a hitelszövetkezeti ügy nálunk csak lassan tudott tért hódítani. Sajnos, még most is vannak egész megyei területek, melyeken hitelszövetkezet nem működik. Ezek közt van *Biharmegyje* is. Nem tévedünk, ha azt mondjuk, hogy szemben azokkal a kedvezőtlen viszonyokkal, melyek közt a hitelszövetkezeti élet megindult s melyekkel még most is küzdek, egy *Károlyi Sándor* gróf ügybuzgalmára s lelkesedésére volt szükség, hogy a hitelszövetkezeti ügy annyira megerősödött, hogy remélhetőleg akadálytalanul folytathatja a kisgazdák érdekében eddig is áldásos működését.

Biharban most alakult meg a első hitelszövetkezet. Az eladósult s az pénzűzsora lelketlensége alatt sinlődő kisgazdák érdekében reméljük, hogy a jó példa utánzásra talál. A szövetkezeti élet megindult az egész vonalon s ami jót anyagi s erkölcsi tekintetben a hitelszövetkezet

csak nyújt, mind az megérdemli, hogy annak eléréseért időt s munkát ne sajnáljunk. A hitelszövetkezeteknek éppen erkölcsi hatásai a köznépre teszik oly értékesé a szövetkezeti eszmét, melynek előnyeitől magunkat megfosztani egyenértékű a bűnös mulasztással.

Különös jelenség az minálunk, hogy amíg egyrészt azt mondják, hogy a gazdának személyes hitele nincs, addig a gazda váltóját tartják a legjobbnak. A gazda személyes derekassága, munkája s szorgalma semmi értékkel nem bír a tőkét forgató pénzügyintézetek szemében, a gazda tulajdonát képező földbirtok a lehető legjobb hitelobjektum. Személyes hitele nem lévén a gazdának egyenesen reákvényszerítik a gazdát a váltóhitel igénybevételére. A váltóhitel azonban, nemcsak azért, mivel a pénzügyintézetek uzsorakamatokra adják a kölcsönt, hanem egyéb a mezőgazdasággal lényegesen összefüggő viszonyoknál fogva sem felel a gazdahitel követelményeinek s mint a tapasztalat bizonyítja a gazdaosztály romlását okozza. A kisgazdának pedig éppen nem való a kezébe a váltó. Nem is ért hozzá s a pénzügyintézetek a száz forinton alóli kölcsönök megtagadásával könnyelmű adósság csinálásba, vagy a falusi uzsorás hatalmába kergetik a kisgazdát.

A kisgazdának tehát személyes hitelét kell szerveznünk. Ez pedig a jelen viszonyok közt csak a Károlyi-féle hitelszövetkezetek útján lehetséges.

A hitelszövetkezetekben három nagyfontosságú elv jut kifejezésre. Először

A „TISZANTÚL“ TARCZAJA.

Nagyságos asszonyom!

Irtta: Radványi Aladár.

Össze-vissza olvastam már
Mindenféle műveket,
Regényt, drámát, szakácskönyvet,
Tudós munkát, verseket,
S mégis egyszer mily új dolgot
Találtam egy hírlapon!
Egy kis tárcza — s első sora
Ez: nagyságos asszonyom!

Ugyan, ugyan, hát ma már a
Szerelmes levelet
Posta útján elküldeni
Nem szokás vagy nem lehet?
Ezt gondoltam, de megvallom,
Hogy ma már nem gondolom,
Ma már tudom, hogy mit jelent
Ez: nagyságos asszonyom!

A cím — biz én már nem tudom,
A címe mi lehetett
Ugy gondolom, »Sár«, vagy »Aszfaló,«
Vagy tán »Fürdő s egyebek.«
Szóval modern hangzású volt,
Azt egészen jól tudom,
És alatta az első sor
Ez: nagyságos asszonyom!

Csillag alatt megjegyezte
Szerényen a szerkesztő,
Hogy: »az ifju elbeszélők

Közt legnagyobb a szerző;
Nagy pszikológ, filozóf ész,
Fölül áll a sablonon.
Bizonyítja első sora,
Ez: nagyságos asszonyom!

Aztán jött az elbeszélés.
Nagyon szép volt, úgy hiszem,
Mert biz' abból a fejemből
Nem maradt tán semmi sem.
A színhely, ha jól emlékszem,
Budavár volt vagy szalon,
Ott állott egy barna férfi
S szólt: nagyságos asszonyom!

Ő nagysága lefujta a
Czigaretről a hamut
S hagyta tovább beszélni a
Magas, barna férfit.
Néha-néha közbe is szólt,
A mi legtöbb alkalom,
Hogy a férfi újra kezdje,
Igy nagyságos asszonyom!

Hogy miről folyt a diskurzus,
Arról már nem szólhatok:
Más nem igen lehetett, mint
Századvégi új dolog,
Szóktetés, vagy más efféle
»Pszikológus szimptoma,«
Mi más iránt érdeklődnék
A nagyságos asszony ma?

A társalgás szellemes volt,
Ezt biztosan állítom;
Hütlenségről vitatkoztak

Egész ad infinitum.
Hogy is lett voln' oly nivóju
Diskurzus még monoton,
A hol minden tizedik sor
Ez: nagyságos asszonyom!

Elég az, hogy nagyon szép volt,
Mert hiszen a szerkesztő
Megirta, hogy manap legjobb
Elbeszélőnk a szerző;
Nagy pszikológ, filozóf ész,
Fölül áll a sablonon,
Mit legjobban bizonyít ez,
Hogy: nagyságos asszonyom!

Csakhogy — ez a bökkenő! — én
Ily dicsérő sorokat
Még azontul is láthattam
Itt és ott, de mily sokat!
Czime, tárgya e műveknek
Veszedelmesen rokon,
S mindenikben az első sor
Ez: nagyságos asszonyom!

Ej, de milyen nevetséges,
Aprólékos kicsiség!
S éppen abban kulminál a
Modern eredetiség,
Hogy másnak a szerzeményét
A hol lehet, meglopom
S kétannyiszor írom bele
Ezt nagyságos asszonyom!

megbecsülve látja a kigazda személyes munkásságát és szorgalmát, a hitel tehát személyes tulajdonainak szól, erre pedig az ország kigazdáinak épp úgy van joguk, mint az ország többi polgárainak. Másodszor megtanítjuk a kigazdát a kölcsön megbecsülésére, mikor lehetőleg ellenőrizzük a kölcsön hováfordítását s ezáltal takarékosagra s szorgalomra buzdítjuk. A hitelszövetkezetnek tehát határozottan civilizatórius hatalma van, mikor a népünkben eddig szunnyadó, de elhanyagolt erőket s erényeket ébreszti fel. Harmadszor a hitelszövetkezet felébreszti s életre kelti az összetartozandóság azon érzetét a kigazdáknak, amelyre feltétlenül szükségünk van, ha azt akarjuk, hogy az agrár eszmékkel párosult keresztény politika állandót teremtsen.

Azt szokták mondani, hogy a nép mindig panaszkodik s hogy panaszával néha kellemetlenné is válik. Rendesen úgy segítünk magunkon, hogy a panaszokat elfojtjuk. Azt azonban már ritkábban kutatjuk, hogy a pénzsorsa által kiszípolozott kigazda-osztály panaszja jogosult-e. Ha az intéző körök erre fektetnék a fősúlyt, már régen kitalálták volna a módját, mint kell hitelszövetkezetek útján a népet az uzsora karmaiból kiragadni s ezzel oly fegyvert adni a kezébe, melylyel saját erejével, önmagára támaszkodva s senkinek sem esve terhére, megtalálja boldogulásának útját.

Sztrájk.

Az aratók sztrájkoló kedve lankadni kezd: A józan magyar munkás végre mégis kezdi belátni, hogy a lelketlen külföldi izgatók tanácsainak engedve beláthatatlan kárt okozna Magyarországnak, hogy esetleg éhínséget hozhatna ránk, a keresztény tanokkal homlok-egyenest ellenkező magatartásával s ekkor bizonyára az a nép szenvedne legelőbbet, melyet most beválthatatlan ígéretekkel csábítanak a kozmopolita agitátorok. Mi is figyelmeztetjük a munkásokat, hogy ne halgassanak ezekre az emberekre, hanem halgassanak a keresztény tanításokra, a melyeknek értelmében magaviseletük hazájuk és embertársaik ellen elkövetett bűn.

Boldogság.

(Naplótörödékek.)

Írta: **Wezekényi Ernő.**

Derengő hajnalnak rózsaszínű fátylan keresztül tűnik előmbe egy rég letűnt kép, telve mérhetetlen boldogsággal, lelket derítő csendes békességgel. . . S a felzúduló emlékek, melyek édes és mégis súlyos teherként nyomják szívemet, a felzúduló rég letűnt álmok egy forró, égető vágyat keltenek fel fáradt lényemben. Vágyat, melyet nem akarok leküzdeni magamban, nem akarok száműzni gondolataimból, mert ebben az unott s érdekhajhászó gyűlölt világban, hol a romantizmus tán utolsó óráját éli, hol a g a r a s o s l e l k e s e d é s é l i magasztalt világot — ez a vágy, e gondolat, ezek az emlékek adnak enyhe derűt, sivar életemnek.

Gyermek lenni újra! . . .

Visszatérni abba a letűnt világba — most már álmok országába — a századvég miazmáitól szennytelen légtérbe, midőn az eszmékért még őszintén tudtak lelkesedni, mikor még éltek önzetlen, igaz emberek és — f é r f i a k . . .

Akkor? . . . akkor dolgoztak, munkálkodtak az emberek, nem pusztá haszonlesésből, hanem fáradtak önzetlenül, a közérdekért, a közjóért.

Mulattak, szórakoztak is, ha alkalmuk volt, de ez a mulatozás, ez a szórakozás — Istenem — de más volt; merő ellentéte a mostaninak s kifejezett nyér ez egy szóban: nemes.

Egykor gavalierjaink tornajátékokban lel-

Tudósításaink így hangzanak:

Békéscsabán az aratás zavaratlan lefolyása biztosítva van. Tartalék munkásokra csak három helyen volt szükség.

Az aratási sztrájk-mozgalomról a földmivélsügyi miniszterhez a tegnapi nap folyamán általában megnyugtató jelentések érkeztek. Fejérmegyében és Pestmegye solti felső járásában — hol legutólszor jelentkezett a mozgalom — a helyzet ma már eléggé kielégítő. Ujabbán Taksony (ráczkevei járás) a vallásalapítványi bérlőnél és Szt.-Ivánon szüntették be az aratók a munkát. A mezőhegyesi munkáskészletből tegnap és ma már csak 130 munkás szállított el, még pedig Csilléry Sándor fejérmegyei bírtokára 80, a kisjenői uradalomhoz pedig 50 arató munkás.

Mezőtúrról jelentik a „M. É.”-nek, hogy az ottani alsó tanyákon nem állanak munkába az aratók s Pusztá-Poón a Herzfelder-féle uradalom aratói tegnap abban hagyták a munkát s csak Ádám Sándor dr. volt országgyűlési képviselő jelenléte akadályozta meg, hogy az aratók zendülés nélkül ismét munkába állottak.

Összeférhetetlenségi esetek.

A képviselőház összeférhetlenségi bizottsága a jövő hét elején még egy kísérletet tesz arra, hogy határozatképes számba gyűjtse össze tagjait a bejelentések elintézése céljából, a melyeket hozzá utasított a Ház. A hétfői bizottsági ülés napirendjére ki van tűzve a Tisza István grófra vonatkozó összeférhetlenségi bejelentéseknek érdemleges tárgyalása s a Nopcsa Elek bárót illető bejelentés tárgyalási határnapjának a kitűzése, kedden pedig egy régebbi összeférhetlenségi bejelentést, a Polyák Bélára vonatkozót, veszi a bizottság érdemleges, elintézés alá. A felsoroltakon kívül több inkompatibilitási ügy nem fekszik ez idő szerint a bizottság előtt. Ezeknek az elintézése is az őszre marad abban az esetben, a mely egyáltalán nincs kizárva, ha a bizottság tagjai ezuttal sem gyűlnek össze határozatképes számmal, vagyis ha a kilenc bizottsági tag közül legalább öt nem jelenik meg a kitűzött két ülésen.

A karlóczai kongresszus.

A szerb egyházi kongresszusnak vasárnap volt a megnyitó napja. A várost erre az alkalomra ünnepiesen fellebegtették. A szerb főgimnázium előtt levő téren már kora reggeltől ünnepi ruhába öltözött tömeg nyüzsgött. A közönség zajos ovációkkal kísérte a felvonuló kongresszusi képviselőket, a kik a kitűzött időben pontosan megjelentek a főgimnázium dísz-

ték nemes mulatságukat s a magas bérceken, zúgó őserdőkben kergették a félelmes vadakat, szilaj paripákon robotgattak a pusztákon, versenyre kelve egymással a futó szellővel. Feszülő izmokkal, a domboru mell alatt egészséges szívvel, ép, erős lélekkel.

És most? . . . most rogyó léptekkel, betegesen pislogó szemekkel, meghajolt, vőzna testtel kullognak esténként a körutakon a selymes lepkék után s amint egy-egy engedi magát elfogni, reszkető kezekkel ragadják meg a zsákmányt . . .

Pedig nem ezt az utat jelölték nekünk apáink.

Mikor itt ülök legénylakásom dohányfüstös levegőjében s elgondolkozom, megtámad néha olyan érzés, melyeket talán világgyűlöletnek is lehet nevezni. — És szeretem ezeket a pillanatokat. Ilyenkor csodálatosképpen megtisztul az ember a századvégi salaktól, tisztán látja a multat és megsejdi a jövőt a jelenben.

És ez a jelen olyan, hogy elkiváncokunk belőle vissza, messzire, nagyon messzire.

Vagy csak odáig, mikor még nem ismerték e szót és annak jelentőségét: modern! — Mikor nem a pénzért vették el a leányt, hanem a hamisítatlan igaz érzés volt a kapocs, mi összefűzte az embereket.

Bejártam sok világot, de valódi embert nem találtam sehol sem. Láttam sok rendkívüli lényt, láttam, hallottam olyanokról, kiket

termében. Délelőtt 11 órakor érkezett meg Brankovics patriárka négy püspök kíséretében s elfoglalva a pompás baldakin alatt fölállított elnöki széket rövid beszédekkel üdvözölve a kongresszusi küldötteket, hangsúlyozva, hogy azon, mint egy egyház fiai és egy király hű alattvalói egyetértéssel működjenek arra, hogy azon, mint az egyház fiai és a király hű alattvalói egyetértéssel működjenek arra, hogy a nép és az egyház érdekeit mindkettőjük hasznára összhangba hozzák. A pátriárka erre 14 küldöttet választott, a kik Nikolics Fedor báró királyi biztosért mentek. Nemsokára azután a gimnázium elé érkezett Nikolics báró adlatusa, Joanovics miniszteri titkár és a kongresszusi kiküldötték kíséretében. A főtéren a dísz-század a néphimnusz hangjaival és katonai tisztelgessel fogadta. A teremben élénk zsviúi kiáltások zúgtak föl, mikor a királyi biztos belépett.

Nikolics báró, ki titkárával együtt fényes díszmagyarban volt, ezután föltett kalppal az emelvényre lópett s magyar nyelvű beszéddel nyitotta meg a kongresszust.

A királyi biztos e bevezető beszéde után átadta a királyi leiratot Joanovics Pál titkárnak, hogy azt felolvassa. A királyi biztos levette kalpagját, Joanovics titkár pedig fölolvasta a leiratot.

A leirat fölolvása alatt a díszszázad sor-tüzet adott, a zenekar a néphimnuszst játszotta, a magaslatokon fölállított ágyúüteg üdvölvéseket tett. A király nevének olvasását a jelenlevők döngő zsviúkiáltásokkal kísérték, a mely ismétlődött, a mikor a királyi leiratot Szekulics Lázár dr. miniszteri titkár szerb nyelven olvasta föl. Ezután Nikolics báró újból föltevén kalpagját, szerb nyelven üdvözölte a kongresszust.

A beszédre fölhangzott éljenzés elhangzása után Brankovics György szerb patriárka válaszolt, tolmácsolván a szerb nép köszönetét ő felsége iránt.

„Tisztelt uraim! Mielőtt tárgyilagos működésüket megkezdenék, szükséges, hogy a statutumok értelmében a pátriárka ő szentségének elnöklése alatt megalakuljanak, azaz, hogy ő szentségének mandátumaikat bemutassák és a verifikációk megtörténte után egy világi rendű alelnököt és a szükséges számú jegyzőket megválasszák. Nagyon kívánatos volna, ha a verifikációk minél előbb befejezhetnének, hogy aztán erélyesen és Istenben remélem, eredményteljesen ő felsége, szeretett királyunk megelégedésére, hazánk egyházunk és népünk javára működhesse. Szentségedet pedig fölkérem, hogy a kongresszus megalakulását és az igazolt képviselők névsorát, nemkülönben a megválasztott tisztviselők névjegyzékét, annak idején, de magától értődik, mind-

a tömeg félisteneknek tartott, de azok se voltak valódi emberek. A régi korszakkal kihaltak ezek is.

Most más a levegő, melyben élünk s más cél, melyért küzdünk.

Harcolunk a létért, ki-ki saját érdekeiért, verejtékes homlokkal, elernyedtt idegekkel. Látnunk sok igazságtalanságot, bűnös önzést; de csak látjuk s nem tehetünk ellene semmit mást, mint magunkba fojtva a felgerjedő jogos haragot: ismét csak tovább küzdünk a — cél felé . . .

Azért szeretnék gyermek lenni újra, gyermek maradni örökre.

Nem érdekelné e kerek szép világ, nem annak bármiféle eseménye. Hanem szednék illatos virágokat a zöldelő mezőkön, kóborolnék napestig az erdős bérceken és hallgatnám a madárdalos erdő bübajos zenéjét, a fák lombjainak rejtelmes suttogását, egészséges, gyermekes kedélylyel; gyönyörködném a pásztorkürt méla bugásában és — boldog lennék.

Az esthajnali harangszóra levonném bokré-tásj kalapot, feltékeném a csillogó égre és hőfóhászt küldenék a mindenek Urának, amiért olyan boldog vagyok.

Házunk előtt megöntözném kis kertemnek illatos rózsafáit, elkölteném szerény vacsorámat s azután megcsókolva jó anyámat, nyugalomra térnék. Pihennék nyugodtan, édesen; álmód-nám szépeket s a fakadó hajnal már kint üdvözölném Isten szabad ege alatt, egy virágos dombon, a kertek alatt . . .

járt a megejtett választás után, oelem közölni méltóztassék. Továbbá fölkérem, hogy mihelyt a kongresszus megalakulnak nyilvánított, haladék nélkül hívja föl ugyanazt, hogy kebeléből egy küldöttséget rendeljen hozzám, mely engem a végből bizand meg, hogy ő felségétől nyert kiküldetésemnek közlését megtegye.

Ezután a kir. biztos titkárával a patriárka és a püspököktől a bejáratig kísérve, az ülés-termet éljenzés között elhagyta s távoztakor a katonaság a szabályszerű legnagyobb tisztelgésben részesítette.

Az elnöki széket azután Brankovics patriárka foglalta el s a tanácskozás megkezdődött. A radikálisok ismét megragadták a tünnetésre való alkalmat a tiltakoztak a királyi biztos magyar megnyitójá ellen.

Ez az incidens zavarta meg csak az értekezlet rendes lefolyását. A patriárka fölhívta ezután Stajonovics Branisláv dr. és Mándics Milán dr. ügyvédjelölteket, mint a kongresszus legifjabb tagjait, hogy vegyék át a jegyzői tisztet. Erre megválasztották az igazoló bizottságot, a melynek egy konzervatív tagja van. A bizottság beszédte a tagok megbízó leveleit.

A kongresszus első napjának bezárása után délután két óraker Brankovics patriárkánál diszebed volt, melyen Nikolics báró királyi biztoson, a püspökökön és a diszszázad ezredparancsnokán kívül minden pártból öt nevesebb képviselő volt hivatalos. A liberálisok és konzervatívok elfogadták a meghívást, a radikálisok kimentették magukat. A negyedik fogásnál föllállt a patriárka s első köszöntőjét ő felségére, a szerb egyház legfőbb és legkegyelmesebb védő urára mondotta. Brankovics patriárka második köszöntőjét Bánffy Dezső báró magyar miniszterelnökre, a magyar kormányra és Khuen-Héderváry gróf horvát bánra mondotta; a harmadikat Nikolics báró királybiztosra, a ki hét év óta lankadatlaul fáradozik a szerb egyházi kérdés megoldásán.

Nagy hatást keltett Nikolics báró királyi biztos következő köszöntője a patriárkára és a kongresszus tagjaira. Még több tószott mondtak.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, július 13.

A folyosón azt beszélték, hogy Herczeg Ferencz provokálta Hentaller Lajost a Függetlenségben irt cikkért. Herczeg Ferencz érdekes alakja a parlamentnek, először, mert neves író, másodsor, mert nem követte a többi fiatal szónokok példáját s eddig még egyszer se szólalt fel. Ma fogja szüz-beszédét megtartani — mondogatták — ha ugyan Holló szóhoz engedi jutni, De ma is csak személyes kérdésben fog felelni.

Ugy történt a dolog, hogy az első szónok Rakovszky István fölemlítette a Függetlenség cikkét, mely felhozta, hogy Herczeg Ferencz azért tagadta meg Bartha Miklós kegyelmi kérvényének aláírását, mert az ő politikai pozíciója azt nem engedi meg. Ugy látszik — mondá — hogy a tuloldal mindenkinnek van ilyen politikai pozíciója.

Ezért az incidentaliter felhozott esetért készült Herczeg Ferencz felszólalni s természetes, hogy a fiatal képviselőt, a Gyurkovics leányok hirhedt szerzőjét, az egész ház nagy érdeklődéssel várta.

Holló Lajos azonban alig engedte szóhoz jutni. Öt perces szünettel ellátott s a baloldal gyakori helyeslésével kísért beszéde majdnem az ülés végéig tartott.

*

A képviselőház mai ülése délelőtt fél 11 óraker kezdődött.

Elnök: Láng Lajos.

Jegyzők: Gróf Eszterházy Kálmán, Nyegre László, Lázár Árpád.

A kormány részéről jelen vannak: Báró

Bánffy Dezső, Lukács László, Erdély Sándor, br. Dániel Ernő.

A mult ülés jegyzőkönyvét felolvassák és hitelesítik.

Elnök: Jelenti, hogy Légrády Károly és Weisz Berthold képviselők egészségi okokból 6—6 heti szabadságot kérnek.

Benke Gyula, a zárszámadás vizsgáló bizottság előadója bemutatja a bizottság jelentését a törvényhozás által engedélyezett évi hitellel szemben az 1897-iki számadási év I. negyedében előfordult tulkiadások, előirányzat nélküli kiadások és hitelátruházásokról az állami számvevőnek jelentéséről. A Ház a jelentést kinyomatja.

Következik a napirend: a cukoradóról szóló törvényjavaslat tárgyalásának folytatása.

Rakovszky István: Keresi, mi az oka annak, hogy a tuloldal szónokai közül mindössze csak ketten vettek részt a vitában. Azt olvasta a minap egy újságban, hogy Herczeg Ferencz azért tagadta meg egy kegyelmi kérvény aláírását mert az ő politikai pozíciója azt nem engedi meg. Most látja, hogy a tuloldal ülök mindegyikének van ilyen politikai pozíciója. Neki nincs ilyen politikai pozíciója, de azért mégis felszólal a vitában. (Halljuk, halljuk.) Felszólal, mert szükségesnek látja azt, mert az ellenzék le akar számolni a mostani a kormányval, amely a hatalmat egészen magához ragadta. (Ugy van a baloldalon.) A tuloldal először hazafiatlansággal vádolták az ellenzékét, azután meg azt fogták rá, hogy az obstrukcióval alássa a parlamentárizmus tekintélyét. Ennek megczáfolására felolvassa az 1872-iki obstrukció idejéből Siuonyi Ernőnek egyik beszédét. Majd Tisza Kálmánra tér át, aki 1872-ben a következőket mondta: A parlamentárizmus nagy kincs, de megszűnik azonnal kincs lenni, ha olyan törvényjavaslatokat akarnak keresztülvinni, aA elyeket egy emberen kívül senki nem kíván. mszólásszabdságról is éppen ugy nyilatkozott 1872-ben Tisza Kálmán, mint most az ellenzék. De még tovább ment, mert egyenesen hirdette az obstrukció jogosultságát. Ha ezek után önök még vádolnak bennünket az obstrukcióval, hát tessék, de vegyék azt figyelembe, hogy egy cseppel se vagyunk rosszabak, mint az önök vezére, Tisza Kálmán! (Helyeslés balfelől.) Ezzel — ugymond — végzett azokkal a vádakkal, amelyeket a kormánypárt lapjai napról napra elhalmozzák az ellenzékét és most áttér magára a törvényjavaslatra, kijelenti mindjárt, hogy a javaslat ellen nemcsak közjogi, de közgazdasági kifogásai is vannak. (Helyeslés a baloldalon)

A javaslat közjogi oldalával nem szívesen foglalkozik, hanem áttér annak közgazdasági oldalára. Nagy séreimeket lát a javaslatban, mert nem épen olyan jól viselték magukat, azok a cukorgyárosok, hogy 6 millió helyett 9 millió prémiumot kell adni nekik. Ez határozottan Ausztria érdekeinek istápolása, amihez ő nem járulhat hozzá. A javaslat jellemzi a kormányt, amelynek elve az: terheket rakni a népre, hogy összeroskadjon alatta és emellett hitelezni a nagy tőkének, amelyre szüksége van a kormánynak. (Ugy van, ugy van balfelől.) Ha ezeket a milliókat felakarták volna használni a munkások, a kigazdák, a kisiparosok érdekében, ő és pártja szó nélkül megszavazták volna azt. Ezután áttér Arányi Miksa beszédére. Megengedi, hogy Arányi Miksa nem hamissításból képviselő, de kikéri magának azt, hogy őt és azt az oldalt, melyet ő ül, ily módon gyanusítsa. Ők tiszta hazaszeretéből cselekszenek s nem engedi meg, hogy bárki is kétségbe vonja az ő szándékoknak tisztaságát. (Zajos helyeslés a baloldalon.)

Marsovsky Endre: Arányi pró contra beszélt.

Kubik Béla: Önmagáról vett példát.

Rakovszky István: Arányi azt mondta, hogy az ellenzék a kisipart se támogatta volna. Nohát ő díjat tűz ki Arányi számára, ha bebizonyítja ezt az állítását. De nem is fordulhatott az ellenzék szembe a kisiparral, mert hiszen soha sem jött a kormány a Ház elé a kisiparosok, vagy a kigazdák érdekében törvényjavaslatlall. De igenis tönkretette a kigazdákat és kérdi, hol volt Arányi akkor, amikor Magyarországon virágzó volt a közgazdaság? Felhozza Morvaország példáját, ahol éppen

ugy akartak elbánni a cukorgyárosok a gazdaközönséggel, mint nálunk, lenyomták a cukorkorrépa árat. A gazdák erre összejöttek s mikor a cukorgyárosok nem akarták teljesíteni az elébök szabott feltételeket, összebeszéltek és nem termeltek répát. Morvaországban erre egy esztendeig szünetelt a cukorgyártás. Ezt azért hozza fel, hogy a magyar gazdák is vegyenek példát a morvaktól, ha a cukorkartell lehetlenné teszi a helyzetüket. Amikor látják, hogy a mezőgazdasággal ellentétben álló cukorgyárosok érdekeit támogatja a kormány, nem járulhat hozzá a javaslatához. Figyelmezteti a kormányt, hogy ha nem hagyják abba a makacsságot, a parlamenti rémuralmat, az ellenzék fontolóra fogja venni, hogy egyáltalán tárgyaljon-e vele. Határozati javaslatot nyújt be, hogy a javaslat levétessek a napirendről. (Élénk helyeslés és éljenzés a baloldalon.)

Holló Lajos: Ez a javaslat egyik része annak az épületnek, amely közös Ausztria és Magyarország között. Megragadja az alkalmat, hogy az egész közönségyen rendszert megvilágítsa. Aki — ugymond — erre a rendszerre rálépett, ingoványba tévedt, aki az argumentumokat nem érti meg. Kimenekült az ilyen ember a folyosó élzeinek léhaságai közé és a komoly parlamenti érvek nem juthatnak el hozzá. (Ugy van a baloldalon.) Az ellenzék azonban nem riad vissza a rá váró nagy munkától s a nagy melegben is teljesite kötelességét, kritikáját, mert meg van győződve arról, hogy halálos csapása magát a rendszert fogja érní. (Ugy van, a baloldalon.) Egyáltalán nemzedék életérdekeit sem szolgáltatták ki frivolabk módon Ausztriának, mint a mai nemzedékét. A nemzet elszegényedik, tönkremegy s a látszólagos virágzás csak a vasuti forgalom által okozott költség. Hiszen akkor, amikor a nemzetet tulságosan megterhelték vasuti költségekkel rohamosan hanyatlott a gabona ára. (Ugy van a baloldalon.) Tizenöt év óta tart a gabona hanyatlása s ezzel szemben amerre csak a vasuti hálózat terjed, mindenfelé beviszik az idegen ipar termékeit. Ennek pedig az a szomorú következménye, hogy egyes vidékeken egész néposztályok szegényednek, elmennek tönkre. (Ugy van ugy van a baloldalon.) Felhozza követendő példa gyanánt Amerikát, amely a saját gazdaságát és iparát védvámokkal, súlyos védlánczokkal oltalmazza meg. De nem kell Amerikába menni, ott van a kis Bulgária, amelynek törvényhozása most fogadott el egy javaslatot, amelynek érteimében minden állami hivatalnok, az alkalmazottak, sőt még az iskolák önévédekéi is belföldi gyártmányból készült ruhákat köteles viselni. Hát ez az önévédelem is az önfentartás princípiuma. Nem nagy dolog ugyan az egész, de nagyon jellemző. (Ugy van, ugy van a baloldalon.) Magyarországnak is van támogatandó ipara, istápolandó gazdasága és mégis azoknak a cukorgyárosoknak adunk prémiumot, akik rövid idő alatt annyira tudtak menni, hogy a külföldre is szállítják gyártmányaikat. Nem a hasznosat, hanem a szükségeset kellene nekünk azokkal a milliókkal támogatnunk. Ugy van, ugy van a baloldalon.) Mivel már hosszabb ideig szándékozik igénybe venni a ház türelmét, kéri az elnököt, hogy öt percz szünete adjon.

Elnök: Az ülést öt perczre felfüggeszti.

Holló után Herczeg következett volna, de mitután nincs itt, beszédjé holnapra maradt.

UJDONSAGOK.

* **Autonomiai mozgalmak.** Várad-Velenczen, Váralján és Csillagvárosan az autonomiai kongressusra képviselőt választó hivek névjegyzéke folyó hó 14-től 22-ig a nvárad-velencei plébánián naponkint reggeli 8 órától 12-ig, és délután 3 órától 5-ig megtekinthető. Miről a várad-velencei plébánia körébe tartozó 24 éves és korosabb róm. kath. hivek azon okból értesítettnek, hogy ha a névjegyzékből az összeírás alkalmával nevék kimaradt volna, annak bejegyzése végett felszólamlásukat megtenni sziveskedjenek, mert a fent jelzett időn tul az e te-

kintetben emelt netáni panaszok többé figyelembe nem vehetők. Nagyvárad 1897 július 12. Gábríely Lajos bizottsági elnök.

* **Személyi hir.** L u k á c s György Békésvármegye főispánja este elutazott városunkból.

* **Uj templom Biharmegyében.** Megirtuk annak idején, hogy a Szt.-Lázári gör. kath. templomot hatóságilag bezáraták, mert már olyan rozoga állapotban volt, hogy veszélyes volt benne az Isten tiszteletet tartani. A község gyűjtött egy új templomra, s a begyűlt szép összeget a község kipótolta és így most egy szép templomot fognak építeni. Mint levelezőnk írja már meg kezdték az alapozási munkálatokat s az ősszel fel is szentelik. A felszentelési szertartást Pável Mihály gör. kath. püspök fogja tartani.

* **A nőipariskola védnökője.** A nagyváradai nőipariskola érdekes kiállítását dr. Bulyovszk-József polgármester nevével meglátogatta. Alapos áttekintés után, a polgármesterné, mint szakértő, elismerését fejezte ki; a kellő szakértelemmel vezetett házaspár fiatal intézetnek nagy jövőt jósolva s hogy a jóslat teljességébe menjen, elég biztosítékul az a tény, hogy a nagyváradai nyilvános nőipariskola védnökője lett s hogy a város új polgármesterének neje nemcsak ismeri, de nagyra becsüli a munka értékét melyet a szegény nép érez, bizonyítja az az ígéret, hogy a jövő tanévben, gyakran fogja meglátogatni az intézetet s elismerő szívvvel buzdítani önéreztetve, törekedni fog a szegény munkás népet s annak jövőjét minden tekintetben előmozdítani. Az intézet tulajdonosnője ez uton mond hálás köszönetet Nagyvárad azon intelligens hölgyközönségének akik a kiállítást meglelték.

* **Felvétel a hadapród iskolákba.** A cs. és kir. hadapród iskolákba az 1897-98. tanévre magyar állami alapítványi díjmentes helyekre való felvétel tárgyában a m. kir. Honvédelmi Minisztérium által kibocsátott pályázati hirdetmény hivatali helyiségében (városháza hátsó földszinti épület) a hivatalos órákban megtekinthető. Nagyvárad, 1867 július 12. Darvassy Lajos tanácsnok.

* **A zeneiskola fejlesztése.** A nagyváradai zeneiskola bár még alig kezdte meg működését s már az első év eredménye oly fényes, hogy méltó büszkeséggel képezheti Nagyváradnak. A szünet után megnyílik a második évfolyam, valószínűleg éppen oly sok növendékkel, mint az elmúlt évben. Az iskolát évről-évre fejleszteni kell, de az ezzel járó tetemes költségeket nem bírta fedezni a zenekedvelők egyeslete. Ez indította Mezei Mihály egyesületi elnököt arra, hogy a zeneiskola segélyezéséért Nagyvárad város törvényhatóságához forduljon. Beadványában 600 frt segélyt kér, zongora czimbalom stb. beszerzésére.

* **Allamut kiépítése.** A biharmegyei államépítészeti hivatalnál tegnap tartották meg az árlejtést a Debreczen-nagykárolyi államut érmihályfalvai szakaszának kiépítésére, illetve kijavítására. A legelőnyösebb ajánlatot Landler Ferenc vállalkozó tette s így az ő részére lett leütve a vállalat.

* **Szélhámos parrsztok virtusai.** Lapunk vasárnapi számában közöltünk G y e l a n György és P a p p János volt gyiresi éjjeli örök-jelenleg a nvárad kir. törvényszéki fogház polgárainak viselt dolgai közül egy-kettőt. Ugy látszik azonban, hogy az abban felsoroltakon kívül a kedélyes kebelbarátok a nvárad ügyvédi kar több tagját is elég ügyesen becsapták, mert mint utólagosan értesülünk elfogatásuk előtt Dr. Fazekas J. Dr. Mártonffy B. Paczauer J. Dr. Róz J. és Dr. Schweiger E. ügyvédektől kisebb-nagyobb összegeket, hol mint köröszegei, bojt, K. apáti-i lakos marhakereskedő, lókupecz községi bíró földbirtokos stb. képében csaltak ki a körülményekhez képest. S így a fentebb felsorolt

ügyvédeknel mindenütt sikerült a »geseft«, egyedül Szokoly Tamásnál nem, aki talán nem hitt a földvásárlásban, vagy a feleség halálában, de különösen a beperlendő váltó realitásában, csak hogy nem ugrott be nekik rögtön és más-vagy harmadnapra rendelte őket magához, amikor persze nem jelentek meg a hivek. Lehet különben, hogy a nevezett ügyvéd ur a kereszt nevéhez következetes akart maradni s azért utasította el a gyanus atyafiakat. Már most csak arra vagyunk kíváncsiak, hogy kít nem csaptak be ezek a hü szövetséges társak, s igazán egy cseppet sem csodálkoznók, ha egy reggelen kiszűne, hogy bizony nekünk is volt szerencsénk ezen jó madarakhoz, — ezt persze nem fogjuk megírni.

* **Rendjelviselési engedély.** Ő Felsége a király megengedte, hogy gróf Wenckheim Frigyes valóságos belső titkos tanácsos, nagybirtokos, a pápai Szent Gergely rend nagy keresztjét elfogadhassa és viselhesse.

* **Gyalu vasutállomása.** Közöltük azokat az érdekes machinációkat, melyeknek segítségével a keleti vasut építése alkalmával Gyalu városát mellőzték s a vonat a magyar gorbói süppedékes uton építették ki. A napokban már hirt adtunk a mozgalomról, melyet az egeres-magyar-gorbói hegycsuszamlás után indítottak Gyalu város lakosai, hogy a helyreállításra szoruló vonal helyett a kolozsvári vasutat Gyalu át építsék ki újra. A mozgalom vezetői kérelmükkel a kormányhoz fordultak, a honnan azonban, hir szerint, már előre is elutasító választ helyeztek kilátásba. A kormány kifogása, hogy az új vasutvonal kiépítése majdnem öt millió forintba kerülne, míg a magyar-gorbói vonal helyreállítása 500.000 forintba. Csak aztán ne legyen valami csuszamlás a már már többször helyreállított vonalon.

* **Himen.** Tegnap jegyezte el L e n g y e l József okl. mozdonyvezető R o h a c s e k Vincze leányát V i l m á t.

* **A kereskedő tanoncok oktatása.** A nagyváradai alsó-oku kereskedelmi tanonciskola eddig a felső kereskedelmi iskolával kapcsolatosan működött. Nagyvárad városa azonban most a kereskedelmi tanonciskolai tanítást egyesítette az ipariskolaival s így kiveszik a felsőkereskedelmi iskola köréből. A kereskedelmi Csarnok elnöke: Reismann Mór tegnap egy terjedelmes beadványt intézett a városhoz a melyben hosszasan fejtegeti, hogy a tanítás egyesítése nem helyes, mert nem lesz szakszerű a kereskedő tanoncok oktatása. Végül kéri, hogy a kereskedő tanoncok oktatását addig hagyják Propper N. János kezében, míg a felső kereskedelmi iskolát vagy a város, vagy más erkölcsi testület átveszi. Azt hisszük azonban, hogy ez a dolog már bevégzett tény s így aligha fog a Csarnok kérelme teljesülni.

* **Tizenötezer munkás sztrájkja.** A főváros téglagyárában tegnapról kezdve szünetel a munka. Tizenötezer téglavető mondta ki a sztrájkot, hasonló arányú bérharcz még nem volt Budapesten s a rendőrségnek igazán kemény munkája lesz, hogy az esetleges rendezárasoknak elejét vegye. A sztrájkolók földhöz ragadt szegény emberek, felerészben családok. A gyári rendszabályok szerint holnap már ki kell költözniük lakásukból s akkor tizenötezer ember marad hajléktalan. Szép nyári idő van s a munkások arra számítanak, hogy néhány éjszakán a szabadban hálják. Csak hogy nagyon csalódnak, mert a hatóság nem engedheti meg, hogy oly rengeteg fölizgatott tömeg táborozzék a csillagos ég alatt a Szunyog-szigeten, vagy egyéb budai és köbányai térségen. Valószínű, hogy a lengyelországi és felsőmagyarországi munkásokat eltoloncolják illetőségi helyükre.

* **Halálozás.** özvegy Lázár Mihályné szül. Bándy Szidonia Kis-Jenőben Arad-megyében tegnap kisenvedett. Temetése f. hó 14-én reggel 10 órakor lesz a pályaudvarból, az olaszai róm. kath. temetőbe.

* **Nyári táncestélyek.** Julius hó 17-ik napjától kezdve tíz egymásután következő szombatra özvegy nyeviczkey Lőrinczy Victor né urnő házában Alsó-Nagy-Pecze utca 235 sz. alatt zártkörű házas nyári táncestélyeket rendez néhány család. A zenét Varga Lajos kitűnő zenekara szolgáltatja. A táncz este 8. órakor veszi kezdetét. Ha esetleg szombat este az idő kedvezőtlen, akkor a táncmulatság vasárnap kezdődik meg.

* **Áthelyezés.** A m. kir. pénzügyminiszter Stephani Döme nagyváradai pénzügyigazgatósági szám tisztelet, az egri pénzügyigazgatósághoz saját kérelmére áthelyezte.

* **Tüzek a megyében.** Mint levelezőnk írja, Tulkán a tüzesetek napirenden vannak. A múlt héten három különböző helyen volt tűz. Leégett Tyirla Flóra gabona asztagja, Pap Tógyer és Morgován László háza. E két utóbbit azonban sikerült elfojtani, mielőtt míg a tűz jobban elterjedt volna. E minden napos tüzeset arra a gyanura ébresztette a tulkaik csendőrséget, hogy bizonyára gyújtogatásokból keletkeztek. A legerélyesebben nyomozza a tetteseket, ha ugyan léteznek ilyenek, de ez ideig még semmi nyomra nem akadtak. Ugyancsak hirt vettünk egy s z a l o n t a i tüzesetről is. Sél Mihály tanyáján ütött ki s gondatlanságból keletkezett. Ez utóbbi esetről a kár több mint száz forint.

* **Nyáron nagyon meleg van.** Ez most a legaktuálisabb népdal. Talán az egyetlen nótá, amelynek hangulata a forrponon van. Igazság is van benne és ez sem olyan, mint másféle igazság, mivelhogy nem enged. Ezt meg azért nem teheti, mert nem fagy be. A tropikus hőség tűrhetetlen. Az emberek valóságosan szenvednek a nagy melegtől. Mintha olvasztó kemencében volnánk, úgy oldódik fel mindenkinek a természete más milyenre. Az ambiciózus ember lemond hő óhajásairól. A szerelmesnek terhére van imádoztjának lángoló szerelme és nem epekedik többet tüzes csókja után. Az életuntak félnek a haláltól, mert rokonok és barátok meleg részvéte kíséri az embert utolsó útján. — Az emberek a nagy melegben kivétköznek természetükből és részben ruháikból is. Sansculot világot élünk. A diplomaták sem gonbolkoznak be állig, mint tél idején. Az összes emberek között most talán csak a férjeknek tűrhető a sorsuk. Ha eszükbe jut, mennyibe kerül az asszony fürdőzése, akkor fáznak és ez jól esik. A nagy melegben megindultak a saison-viccek is. Egy fiatal ur zavarban van. A korzón meglátja a barátját. Elébe áll:

— Komán, adjál husz forintot. Egető szükségem van erre a csekélységre.

A másik a szemébe nevet:

— Ugyan ne mókázz. Ki hiszi, hogy valakinek kánikulában égető szükségei volnának.

— Hová mégy nyaralni? — kérdi A. ur. B. urtól.

— A Korona utcába — feleli B.

— ?

— Tudod, a régi ideálomhoz. Ő nagysága olyan hidegen fogad, hogy valóságos vétek volna a nyaralásnak ezt az olesó módját drágábbal és kevésbé hatásossal felcserélni.

* **Temetés.** Nagy részvét mellett temették el vasárnap Belényesben az oly korán elhunyt Boross Péterné született Fodor Esztit. A gyászház udvara teljesen megtelt résztvevő közönséggel. A koszorúkkal borított koporsó felett Sipos Kálmán lelkész mondott megható imát és gyászbeszédet. A temetésen Nagyváradról is többen voltak kint Belényesben. Béke poraira!

* **Több fizetést kér.** H a r a b u l a József városi főkertésznek erősen meggyűlt a dolga, mióta a szépitő egylettől Nagyvárad városa átvette a sétaterék gondozását. Már korábban tervezték, hogy egy lovas könnyű fogatot bocsátanak rendelkezésére a melylyel gyorsan és sűrűen bejárhatja a város különböző pontjainál levő parkokat. Harabula József most kérvénnyel fordult Nagyvárad városhoz a melyben fizetésének felemelését és lótartást kér. A kérelem felett első sorban a tanács fog határozni.

* **Piaczi vizsgálatok.** Eddig is gyakran vizsgálta meg a rendőrség a piacokat, nehogy a közegészségre ártalmas dolgok kerüljenek eladásra. A nyári idő beálltával, azonban e vizsgálatok még gyakoribbak lesznek, mit főként

gyömölcs árulás tesz szükségesé. E dicséretes erély legalább megakadályozza az éretlen és a túl érett gyömölcsök elárulását. E vizsgálókat Sarkadi József rendőr biztos fogja ezután is foganatosítani.

* **Eltolonczolt koldusok.** Mindenkinél feltűnt, hogy szombaton milyen sok idegen koldus lézeng a városban, kiknek a legtöbbje ép lábbal és ép kézzel rendelkezik, úgy hogy bármily nehéz testi munkára is képesek lettek volna. A rendőrség is észrevette e feltűnő szaporodást és össze szedett vagy husz léhűtőt, kik nem tudták semmivel sem igazolni magukat. Tegnap tolonczolták ki őket a városból s az érdekes csapatnak számos nézője akadt.

* **Zeneestély a Lloyd-kioszkban.** Ma este kedvező idő esetén a »Lloyd-kioszkban« a 37-ik ezred teljes zenekara közreműködésével Hernesirek karmester személyes vezénylete mellett esti 8 órától 12-ig az alábbi műsorral zeneestély lesz.

MŰSOR:

1. Bayer: Japáni győzelmű induló a Koreai menyasszony ballet.
 2. Fahrbach: Strandhild wazer.
 3. Kéler Béla: Csokonay nyitány.
 4. Zeller: Szép asszony. Polka mazur.
 5. Schubert: a) Ständchen, Schneider b) Bienenhaus: Kürt soló.
 6. Bayer: Daisha-walzer a koreai menyasszonyból.
 7. Nessler: fiakkardal. »B hüt aich Gott.«
 8. Erkel: Pautpourri Bánkbánból.
- Szünet.
9. Vollstedt: die Trompeter der Kaisers.
 10. Prechte: Nasman aus Liebe thut Walzerlied.
 11. Bayer: Pagone: Polka francaise.
 12. Eurth: Induló.

x **Hölgyek figyelmébe!** Markovits Mór parti-áruháza Kert-utcán. Végeladást nem rendezek, azért az összes raktáron levő divat és vászon cikkeket bármilyen árakban elárusítom a meddig a készlet tart. E ritka alkalmat a nagydíremű hölgyközönség figyelmébe ajánlva maradtam kiváló tisztelettel Markovits Mór partiáru kereskedő.

Nincs többé korgó gyomor.

Aki valaha lapot kapott a markába, és a hátulsó oldalára tekintett — persze a lapnak, — az nyomtatásból győződhetett meg róla, hogy »nincs többé kopasz fő.« Aki pedig lapot nem látott, de embereket igen, az arról győződhetik meg, hogy alig van »fő«, amely nem kopasz.

Honnan ez anomália?

Csak két meggyarázatot tudunk reá, vagy a reklámozott találmány nem passzol a fejekhez, vagy a fejek a találmányhoz.

Terezium non dator. Vagy ha dator, ha akad fej, mely passzol a találmányhoz, úgy az ily szerencsés főn bizonyára befelé nőnek a hajszálak mert a külsején akar tapsolni lehet az után is.

* * *

Ez után a bevezetés után mindenki gondolhatja, hogy a fodrász szakba vágó dologról fogok írni, s ha gondolja, mindenki családik, mert én »éveszeti« cikket adok a folytatásban.

Megemlékeztünk mult számunkban egy találmányos pogácsáról, illetve pogácsás találmányról, melyet ha valaki megesszik, úgy jól lakik tőle, mint a kormánypárt az obstrukcióval; ebédre, vacsorára nem gondol, a früstököt és ozsonna szót pedig még a szótárból is kitalálja.

Említettük azt is, hogy most még valami, hibája van a találmányos pogácsának t. i. ha valaki bele kóstol, nem a pogácsa hátra levő részét, de a feltalálót kívánja felfalni tőle.

Nos ettől a találmánytól koppan a fogunk. Koppan két okból. Először is a feltaláló nem is Fischer Lajos — hanem Gyula, másodsor, Fischer Gyula nem is talált fel semmi féle ilyen boszorkány pogácsát.

Ezzel a demetivel egyszerűen lóttak fellengős reményeinknek.

Már láttuk, mint fog a nemhasználás folytán el-sőkényesedni a fog, igazat adva Darvinak, láttuk e becses csontocskákat jól megérdelt nyugalomba vonulni, mely többé nem lesz szükséges legfeljebb a — prókatoroknak láttuk meg nemesedni a

szájgt, mely nem fog többé naponként évesre használatni általunk — csak sutogásra sohajtásra és obstrukcióra.

Ime mind ez csak álom — kánikulái álom, melytől az ébredést egy nyilatkozat hozta meg.

Tekintetes Szerkesztő ur!

Legyen szives a Fischer-féle találmányra vonatkozólag rectificálót végett tudomásul venni, hogy én nem Fischer Lajos — hanem Fischer Gyula vármegyei napdíjas vagyok rendkívüli alkalmazásban, s hegy nekem ez idő szerint semmi féle olys találmányom nincsen, melylyel a tápszereket pótolni lehetne, mivel ilyesmi ma még, a tudomány álláspontjának daczára sem történhetik meg — tehát egyenlő erőszakos törekvés lenne a bormányozható léghajó avagy a »perpetuum mobile« feltalálásának megvalósításával.

Kiváló tisztelettel maradtam stb.

Tehát csak tessék enni egyebet, mert ebből a találmányból nem eszik senki.

Köby.

IRODALOM.

Tatárjárás Magyarországon 1896-ban.

Budapest, 1897. Alkotmány-könyvnyomda. Ára 1 korona.

Az alkotmánysajtó »Tatárjárás«-a 19 íven (300 lap) összesajtoltva, a millenniumi rózsás esztendő 72 képviselőválasztását írja le, kezdve a választók lajtromozásánál, a szavazások hajmeresztő specialitásain keresztül, egészen a petíciók rendszerrel vezetett visszazoritásáig. Valamennyi ellenzéki párton elkövetett jogtalanság, s ami ezekből kiri azt bizonyítja, hogy a szabadelvűnek nevezett párt tagjain kívül más nem lehet elveiben szabad, — legkevésbé pedig az a lelkes kis tábor, mely az istenadta nép pártjának vallja magát. Felsorolni e könyvbe szedett visszaélések helyeit, napjait; az állam, és közgazg. tisztviselők és egyéb liberális kortesek neveit, — Tarnóczy és Kloch bárónak egy idő óta rémitő rossz hangzású nevei mellé odairni e sorok közé a rabszolgahadnak minden káplárját és közlegényét: — annyi volna, mint ez ismertetéssel fölöslegessé tenni a mű megszerzését, — megfosztani olvasóinkat legalább is titokban ellenzéki lelkők egy nem megvetendő csernegéjétől, e mű elolvasásától. A multnak eselekedetei, — a támadások fortélyai, — s a rablótámadások visszaveréséből. a jövőre üdvös tapasztalatokat szerezhet hazáját szerető minden lélek. Egyébként pedig hadd lássa e könyvekből hazánk nyílt sebéit mindenki, hazai és egyéb európai ember szerzen tudomást a saját anyanyelvén arról, hogy mi a politika egy államkormányzó részvénységében kezében, — az aminek a józan magyar paraszt elkeresztelte: uri hunczutság.

MULATSÁG.

A 48-as Népkör táncestélye.

Vasárnap tartotta meg a nagyváradi 48-as Népkör nyári táncestélyét Karger Sándor nyári mulató-helyiségében mely lámpionokkal, zászlókkal gazdagon fel volt díszítve.

A szép helyiség tágas üvegterme, a terasz, a fás szabadter anyyira megtelt válogatott, szép közönséggel, hogy a későbbben érkezők alig kaptak helyet.

Este 9 órakor Dula Miklós pompás zenéje mellett megkezdtek a táncot s reggel 4 óráig kitűnő kedvvel járták.

Közben az iparosifjak dalárdája szebbnél-szebb dalokat adott elő, nagy tetszés mellett.

A négyeseket 80 pár táncolta.

Ez alkalmalal bebizonyult, hogy a közkedvelt szép kerti helyiség kiválóan alkalmas ilyen kedélyes nyári mulatságok rendezésére.

A mulatság, mint halljuk, szép összeget jövedelmezett.

Jelen voltak:

Asszonyok: Benedek Antalné, Ember Lajosné. Major Józsefné, Gróza M-né, Pázmány

Péterné, Súlyom Gyuláné, Dadai Józsefné, Erős Mátyásné, Herczeg Kálmánné, Lobodka Istvánné, Szakács Józsefné, Gerencsér Jánosné, Bondray Lászlóné, Gábor Jánosné, Márton Lászlóné, Tóth Józsefné. Szikora Endréné, Gulyás Gyuláné, Máthé Lajosné, Diósi Ferenczné.

Leányok: Boros Vilma, Scheffer Mariska, Scheffer Erzsike, Horváth Piroška, Klementisz Gizella, Hegedüs Juliska, Pethő nővérek, Gábor Mariska, Lengyel Mariska, Gáll Gizella és Mariska. Zettel Mariska, Nagy nővérek, Jokman Mariska, Kiss Róza és Erzsike, Veinpolter Karolin, Karger Rózsika, Benedek Karolin, Szikora Róza és Etelka, Pázmány Irén, Kupa Lariska, Szilágyi Erzsike, Szakács Piroška, Magyary Ilonka, Szrolovics Irén, Juhász Mariska Vajna Ilona, Csizmadia Erzsike, Horkonyai Mariska Bitera Irma, Deák Juliska.

SZINHÁZ ES MŰVESZET.

A becsтеленek.

A való élet egész megdöböntő igazsággal realismussal van festve ebben a színműben, — telve csupa érdekesítő, megrázó szinte tragikai jelenetekkel. — Tükör ez, magunkat látjuk benne.

A Moretti Károly és nejeének gyalázata mindennap lejátszódik az élet színpadján, hol a boduárban, hol a kunyhóban, — éppen ezért »A becsтеленek« hatása közvetlen természetes.

Volt is hatása a színműnek most is, annyival is inkább mert már két év óta nem látta közönségünk.

A színikör csaknem teljesen megtelt.

Üdvözljük Paulayné Adorján Berta asszonyt. Az este Eliz szerepében mutatta be egész teljében hatalmas alakító erejét, organumát, tehetségét. Legteljesebb sikerét az este aratta. Soha jobban ezt a szerepet még megjátszani nem láttuk.

Kimerjük mondani, hogy ezt a szerepet nagyobb hatással, érzéssel interpretálni nem lehet — mint ahogy azt Paulayné asszony játszotta.

Egy mimika, egy gesztus, egy pillantás sem volt felesleges, vagy — helytelen a játékában.

Szivekig ható volt esdeklése, szenvedési, annyira, hogy nem tarthattuk könnyeinket. Kitűnő játékáért sokszor megtapsolta a közönség.

Üdvözljük Paulayné asszonyt — üdvözljük, mint a Nemzeti színház jövődöbéli kitűnő drámai hősnőjét.

Moretti Károlyt a vendég művész Gál Gyula személyesítette. Nagy várakozással néztünk elébe ezen színműben való felléptének, mert Budapesten ebbben a szerepben már sokszor fellépet — és sikerrel játszott. Azt mondják force szerepe ez.

A legellentétesebb emberi érzelmek: érzékenység, — erély, szeretet, harag, szerelem és megvetés, utálat, mind érvényesülnek a Moretti jellemében. Eppen azért ezt a szerepet sikerrel bemutatni nehéz feladat. A jól fel-fogáson helyes szavalaton kívül még az organumnak legnagyobb erejére van szüksége a színésznek a ki Morettit alakítja, mert hiszen az ömlengő, a szerető férjből egy két pilanat alkot zsarnokot, kérőből parancsolót. Az átmenet az egyik hangulatból a másikba csekem minden előkészülés nélkül történik.

Gál Gyula az első felvonásban a boldog férjet a szerető családfőt sikerrel, rokon szenvedesen adta. A második felvonásban azonban nem adott annvit, amennyit tőle már vártunk. Színdéleves kitörései, becsülete fölött való rémitő aggodalmának jalkiáltásai gyöngék voltak. Ezen gyöngeség, szintelenség onnan van, mert a heves kitöréseket organuma nem bírja meg. A szenvedélyek kifakadások felső regisztereiben azt az erőt, amit érez, amit kifejezni akar nem tudja érvényre juttatni, hangja el reked.

Lehet, hogy az este talán csak eventualiter volt a hangja fátyolozott — de annyi igaz, hogy ha organuma érzesebb, öblösebb volna sikere teljes lett volna, mert a harmadik felvonásbeli jeleneteiben, hol a félelemtől reszkető, a becsтеленek közzé süllyedt férj állott előttünk, aki megsemmisült, — mesteri volt minden szava. Itt teljes sikert aratott, ide pom-

páson illett a hangja, a játéka pedig keresetlen volt. Minden felvonás végén kitapsolták. Tüntettek a művész mellett. Olyan tapsvihart régen nem hallott a vén fgbódé, mint az este.

H o r v á t h P a u l a (Fornaris asszony) a szenvedő, szerető lü asszonyt kitűnően nagy hatással creálta. Ő is legszebb sikerei között számíthatja a tegnapi felléptét.

Jók voltak **K e s z t l e r E d e** (Sigismundi) és **K ö v e s i** (Orlandi) bár az utóbbtól többet vártunk volna. **S o m l ó Emma** (Terézia) ügyeskedett.

Három Kázmér. Ez érdekes bohózat legközelebb ismét színre fog kerülni a nagyváradi színpadon. A daraból már javában folynak a próbák s lehet hogy már a jövő hétre kitűzik. A fő női szerepet **A m o n Margit** a társulat jeles primadonája fogja játszani. A többi szerepek: **S z e n d r e i**, **K ö v e s i**, **B á c s n é**, **T o m p a** és **S o m l ó Emma** kezeiben lesznek.

Színészet Nagyszalontán. Ujházy Ede vasárnap bucsózott el a szalontai közönségtől. A »Czigányt« játszott a nagy közönség előtt. Pénteken két nagyváradi fiú, **Kardos Andor** és **Madas Imre** léptek fel a »Nagymamá«-ban, szombaton pedig **Dolovai** nábob leányában. A héten szintén vendégszerepelés lesz, még pedig **Gyöngyi Izsó** rándul át néhány előadásra.

Igazságszolgáltatás.

Megölte az apját.

Folyó év tavaszán, mint azt annak idején megírtuk, **Körös-Tarjánban T a b o r a Demeter** agyonütötte az apját **T a b o r a Jánost**, illetve azon egy vasvillával olyan sebeket ejtett, amelyekbe az öreg egy pár nap alatt belehalt. Nem az elvetemültség, az érzéktelenség adta a fiú kezébe a gyilkos vasvillát, mert **Demeter** ki nős volt, alig hogy felcseperedett dolgos, szorgalmas, engedelmes fiú volt, aki az apjának a szép gazdaságában segédkezett, annak mintegy jobb keze volt. Mégis az öreg szeretetlenül bánt a fiával, nem is úgy mint gyermekével, hanem mint cseléddel. Minden csekélységért ütötte, verte. A fiú sohasem szállt szembe az apjával, hanem csendes megadással tűrte sorsát, annak dacára, hogy egy pár éve az apja a padlásról ledobta, minek folytán több mint egy hétig feküdt sebeivel.

Egy pár éve megnősült **Demeter**. Módos leány lett a felesége. Boldogabb idő várt rá mint amilyet — addig élt, mert a menyecske szerette a szép értelmes **Demetert**.

De bizony nem sokáig tartott a **Demeter** boldogsága — ő és felesége ugyanis az apósághoz mentek lakni Gyíresre, az após azonban Intván, hogy a fősvény **Tabora János** semmivel sem segíti a fiát, szemre hányásokat tett **Tabora Demeternek**, aki mint önérzetes ember azt zokon vette s hogy elejét vegye a zürzavárnak, elköltözött apósától az apjához, magával vivén feleségét is. **Tabora János** immelámmal fogadta a fiatal párt s dacára, hogy azok cselédként szolgáltak nála, enni is alig adott nekik. Így éltek egy ideig, mialatt a fiú másokhoz járt azután napszámba, hogy élelmét megkereshesse.

A menyecske apja azonban megtudván, hogy **Tabora János** milyen rosszul bánik a leányával — azt vissza vitte magához. **Demeter** pedig ott maradt az apjánál, mert hiába eszenkedett az apjának, az nem engedte meg neki, hogy feleségét kövesse. Még keservesebb élete lett ezután **Demeternek**. El lett szakítva a feleségétől kit nagyon szeretett s ki ekközben meghidegült iránta, sőt elfordult tőle — apja pedig továbbra is üldözte. A tavaszon aztán egy este arra kérte az apját, hogy adjon neki egy szobát a házból s egy pár hold földet, amilyen mint sajátján gazdálkodjék, hogy vissza hozhassa az asszonyt . . . az öreg azonban ki ekkor pityókos volt szidta a fiát, a menyét s tudni sem akart a fiú kéréséről, sőt azt egy vaslapáttal fejbe vágta egypárszor.

Ekkor szakadt meg a **Demeter** bárány türelmének a fonala, felragadta a mellette levő vasvillát s azzal apjára mért három vagy négy ütést, mibe aztán az öreg belehalt. A fiú, amint tettét elkövette, látván, hogy az apja a földre

rogyott — elszeladt a főbíróhoz s feljelentette magát.

Ebben az ügyben ítélte ma a helybeli kir. törvényszék. Több mint 40 tanu hallgattatott ki akik igazolták, hogy a meghalt rossz természetű, lelketlen ember volt s hogy **Demeter** méltatlanul sokat szenvedett. A kir. ügyész vádlottat szándékos emberölésért kérte megbüntetni, — törvényszék azonban csak halált okozó súlyos sértés büntetésben mondotta bűnösnek.

Vádlottat **Keledy József** ügyvéd védte. A védő beszédek valódi remeke volt az a beszéd. Szólt a szívhez, szólt az észhez. A jogi argumentumokon kívül a kiváló rhetori stíl volt az — ami a hallgatót meggyőzte, meghatotta. Olyan lélektani alapon való fejtegetéseket hallottunk **Keledytől** ami meggyőzött bennünket arról, hogy ő kiváló filozóf és jeles jogász, valódi kriminálista. Ugy tárta eljében ezt a drámát, olyan meggyőzően beszélt, hogy a hallgatók szemébe nem egyszer könny lopózott. — A kiváló beszéd szépen is volt előadva.

A kir. törvényszék a vád és véd beszéd meghallgatása után **Tabora Demtert** halált okozó súlyos testi sértésért két évi fegyházra ítélte. — Ügyész, vádlott és védő felebbeztek.

REGENY-CSARNOK.

P R A D A.

Fordította K. G.

65.

Belsejében azon vad természet vihara dühöngött, melyet az utóbbi években tanult meg legyőzni, de a mely mint egy csendes tűzhányó még mindég dolgozott, melynek kitörésétől még mindég félni lehetett.

— Csak tovább, tovább innen, vagy itt borzasztó dolgot tennék! — Ez zúgott fejében s leszaladt a lépcsőn; alul azonban megállott, — hova megy, ha atyja házáat elhagyja? Rögtön eszébe jutott, hogy van valaki, ki mindég szívesen ad neki jó tanácsot, szívesen segít; a ki őt soha meg nem esalta, akire építhetett, akárcsak a sziklára.

Arra azonban nem gondolt, hogy **Vilmos Leonora** testvére, az igazi részvétet tanusította iránta feltétlenül bizott benne, és így ellenállhatatlan vágy fogta el, hogy hozzá meneküljön hogy ne kelljen annak a kettőnek titkait megtudnia. A mily gyorsan csak tudott, a kerten át az utra sietett. Emlékezett, hogy **Vilmos** rendszeren ilyen tájt utazott el, ha **Ankeloóba** tért vissza! pontosan az órát nem tudta, az nem baj, majd vár az állomásnál míg a legközelebbi vonat elindul, mert tovább atyja házában nem maradhat.

Lóvonatra szállt s mikor az megindult az állomás felé, teljesen megvolt nyugodva, oly nyugodt volt, hogy ön maga is csodálkozott rajta.

Tárczájában egy pár forint volt, mikor első osztályu jegyet kért, nem jutott eszébe hogy másutt is utazhatna, nagyon megijedt a pénzből nem futotta.

A hivatalnok kétes pillantással nézegette a szépen öltözött hölgyet, visszavette a jegyet így szólva: »nem tehetek róla!«

— De hát most mit tegyek, — kérde **Daisy** kétségbe esve — ma **Ankeloókan** kell lennem.

— Váltson harmad osztályu jegyet! — szólt a férfi gunyosan.

— Lehet? — kiáltott fel **Daisy** örömmel miközben kevés pénzt kirázta.

A hivatalnok beseperte a pénzt, vissza is adott még valamit a jeggyel, **Daisy** pedig kiment a váró terembe a nélkül, hogy megkérdezte volna, mikor indul a vonat.

— Itt az idő a bezállásra kisasszony! Melyik osztály? Első? második?

— Nem!, barhadik, — felelte **Daisy** zavar nélkül, mikor azonban egy tele kocsin két asszony közé ültették kik pakkokkal, síró gyermekekkel voltak körülveve, mikor a férfiak rágyújtottak a rossz dohányra, mikor meglátta a piszkos kemény, sokféle leirhatatlan dologgal tele padlót, világos lett előtte tüstént mi a különbség a osztályok s utasok között.

Nagyon kényelmetlenül érezte magát, sze-

meit csipte a dohány füst, a férfiak kíváncsian nézegették s mind a két fél érezte, hogy nem illenek egymáshoz; mikor kérdezték nem tudott felelni egy szót sem, erre azután goromba viccek eredtek meg. Ajkait harapdálta, hogy sirását elfojtsa; úgy érezte magát mintha valami borzasztót álmodnék, minden perczen felébredne, de a másik pillanatban a valóság nagyon rosszul esett szívének; nem! ő saját házából menekül.

Arczát elrejtve, a hideg izgatottságtól reszkette a pad szélére huzodott, nem törődött semmivel, hagyta a gunyolódást, törte a nevetést viccelést mintha semmi sem történt volna. Ez volt a legokosabb, mert igy megszünt a gunyolódók hahotája, s minél tovább mentek, annál jobban ürült a kocsi.

Kívül sötét volt, a szép téli napot, szomorú este követte. A hó pelyheze szállt lefele, folyton sűrűbb sűrűbb fátolt borítva a földre. Mindenütt magas fehér hórakás feküdt, a vonat lassan fáradtan csuszott előre, köhögött, nyögött szikrázott, folyton később később lett, már-már egy órával késett a vonat.

Nagyon hideg volt, úgy hogy **Daisy** lába majd megfagyott, ugrált a padlón, de nem sokat használt, az ujjai is fáztak.

(Folyt. köv.)

TAVIRATOK

Ferencz József és a béke.

Budapest, jul. 8. (Saj. tud. távirata.)

A Temps! még mindig magasztalással foglalkozik királyunknak a szultánhoz intézett ama táviratával, melyben ő Felsége tanácsot ad **Abdul Hamid** szultánnak hogy a legyőzött görögökkel kössön békét azon az alapon melyen azt a nagy követek javasolták. Ez ugymond a a Temps olyan tanács mely egyttal a béke érdekében gyenge nyomás akar lenni a szultánra, melyet annak megérteni, s ha megértette el nem fogadni nem lehet.

Bánffy utja.

Bupapest, jul. 12. (Sajt. tud. táv.)

Bánffy Dezső Bécsbe utazott. — Beszélik, hogy utja összefüggésben van a helyzettel.

Az új erdélyi püspök.

Budapest, jul. 10. (Saj. tud. távirata.)

Gr. Mayláth püspök e hó 19-én teszile az esküt Ó Felsége kezeibe.

Pestmegye köszönete.

Budapest, jul. 12. (Sajt. tud. táv.)

Pestmegye közgyűlése elhatározta, hogy a katonai javaslatokért csak is a királynak szavaz köszönetet.

Eger és az autonómia.

Eger, jul. 12. (Saj. tud. táv.)

Az autonómiai választásnál 1069 szavazatot adatott be. — A választók mind **Gr. Apponyi** Albertre szavaztak.

Az égeri népgyűlés.

Budapest, jul. 8. (Saj. tud. távirata.)

Egerből írják hogy a népgyűlés igen zajos volt s több letartóztatás történt.

A sveiczi alkotmány revíziója.

Bern, július 12. (Saját tud. távirata.)

A tegnapi népszavazásnál nagy többséggel elfogadták a szövetségi alkotmány revízióját, mely a szövetség felügyeletet, kiterjeszti az egész ország erdészeti rendőrségre. A berni kantonban elvetették a törvényhozásnak a proporzionális rendszer szerint való választását.

A nyertes Tokió.

Berlin, jul. 13. (Saját tud. táv.)

A száz ezer márkás nagy díjat, a berlini versenyen **Tokió** mint könnyen első nyerte el, — második lett **Ordur**.

KÖZGAZDASÁG.

A gyárak és a halászat. A földmívelésügyi miniszter segített azon a bajon, hogy olyan helyeken, hol a gyárakból kifolyó szennyes víz a folyót megfertőzteti s így a halak könnyen elpusztulnak, rendeleteileg fog intézkedni. Azon iparágak melyek a vizet beszennyezik mérges anyagokkal, a következők: börcserzés, papírgyártás, festőműhely, cukorgyár keményítő gyár és sörfőzdék, kenderásztató, gáz és chemiai gyár, fűrészmalom, fauszta stb. Nálunk Bihar megyében, de különösen Nagyváradon e fentebbi vállalatoknak csaknem mindegyikét üzik s csaknem mindegyikük a Körözs be engedi a piszkos vizet. Ennek köszönhető aztán, hogy a Körözs halbősége annyira megcsappant, pedig ez a folyóvíz igen sebes folyású. A csatornákból kifolyó vízből fejlődő gázok, kénhidrogén, szén-sav szintén nagyban piszkítják a vizet, főképp ha a tisztításra mésztejet használnak, mert ez még növeli a fertőzést. Most dolgoznak azon a javaslaton, mely hivatva lesz e szennyes vizeknek egyenesen a folyóba való folyását meggátolni s így a pusztuló haltenyésztést meggátolni.

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru- és értéktőzsdén 1897. július 12-én.

Magyar aranyjárdék 4%	122.65
Magyar koronajárdék	100.—
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	123.50
Magyar vasúti kölcsön ezüstben 2 1/2%	101.50
Magyar keleti vasúti államkötvény 1876-ból	121.—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	98.—
Italméltó jog megváltási kötvény	101.—
Horvát-szlavon földterhermentesítési kötvény	98.—
Magyar nyeresémi sorsjegy-kölcsön	153.—
Tiszvárad-Állyozási és szegedi sorsjegy-kölcsön	141.—
Osztrák járadék papírban	102.—
Osztrák járadék ezüstben	102.—
Osztrák járadék aranyban	123.—
Osztrák korona járadék	101.—
1860. osztrák államsorsjegyek	146.—
Osztrák magyar bankrészvény	950.—
Magyar hitelbank részvény	397.75
Osztrák hitelintézeti részvény	369.10
Páris vista	352.—
20 márkás arany	952.—
Német birodalmi márka	58.67 1/2
London vista	119.50

NAGYVÁRADI SZINKÖR.

Bérlet 71-ik szám.

Bérlet 71-ik szám.

Páratlan.

Páratlan.

az arad-nagyvárad-i szintársulat által.

Nagyvárad, 1897. évi július 13-án,

Gál Gyula urnak vendégtelléptével.

M á s o d s z o r:

B E C S T E L E N E K.

Színmű.

Kezdeté fél 8, vége 10 óraker.

Holnap szerdán, bérletfolyamban:

Gál Gyula és Gyöngyi Izsó urak együttes felléptével.

Az új honpolgár.

Énekes bohózat.

A szerkesztőért felelős:

DR. VUCSKICS GYULA.

2385/897.

Pályázati hirdetmény.

A leköszönés folytán megüresedett, és az élesdi járáshoz tartozó nagybárod-i körjegyzői állásra pályázatot hirdetek, — A körjegyzőséghez Nagy-Bárod, Beznye, Feketepatak és Korniczél községek tartoznak. Székhely Nagy-Bárod,

A körjegyző javadalmazása következő:

1. Kézpénzfizetés 600 frt.
2. Iroda és utiátalány 148 frt.
3. Kézbesítési díj 28 frt.
4. Irnoktartás 200 frt.
5. Anyakönyvezetési tiszteletdíj 100 frt.
6. 130 méter tűzifa hazaszállítva.
7. Nagy-Bárodon a természetbeni lakáson kívül 3 hold belsegységnek és 16 hold erdőnek, Beznyén pedig 4 hold földnek haszonélvezete.

Ezenkívül a magános munkálatokért szedhető és szabályrendeletileg megállapított díjak.

Felhívom pályázni óhajtókat miszerint az 1883. évi I. t. cz. 6. §. ában előirt képesítésüket, eddigi működésüket és erkölcsi előéletüket igazoló okmányokkal felszerelt és szabályszerűen felbélyegzett pályázati kérvényüket **f. évi augusztus hó 22. napjának délutáni 5 órájáig** annyival is inkább adják be hivatalomhoz, mivel a később érkező pályázatokat mint elkésztettek, figyelembe venni nem fogom.

Pályázóktól a románnyelvnek szóbani bírását feltétlenül megkívánom.

A választást folyó évi augusztus hó 25. napján délelőtt 10 óraker fogom a körjegyzőség székhelyén Nagy-Bárodon a körjegyzői irodában megejteni.

Kelt Élesden 1897. július 10-én a járási szolgabírói hivatalnál.

Bérczy Imre,

főszolgabíró.

210

Nemes-rákok

gondos csomagolással küldetik, vesszőkosárral egy postaküldemény

asztali-rák 2 frt 20 kr.

40 darab óriás-rák 2 frt 50 kr.

30 darab Solo-rák 3 frt 50 kr.

Azonnal kapható és szállítható:

H. Dávid Spitzer-től

rák-kiviteli üzlet PODWOLOCZYSKA (Austria.)

Végeladás!

még csak rövid ideig

TART!

VÉGKIÁRUSÍTÁSA

SZANDICZ ADOLF

ÁRUHÁZÁNAK.

Miután üzletemet teljesen

új alapon

rendezem be,

hatóságilag engedélyezett
VÉGELADÁST rendezek.

Ez
alkalommal az
összes raktáron levő
árak

beszerzési áron alul

adatok el, u. m.:

**szövetek, vászon és fehérműek, férfi-divatcikkek,
nap- és esőernyők stb. stb.**

Midőn ezen alkalomra a n. é. közönség szives figyelmét felhívom,
maradok kiváló tisztelettel

Szandicz Adolf.

Legújabb
beérkezett
francia és angol
ruhaszövetek
óriási választékban!

Felülmul!

Minden eddig létezőket

Flegman Ármin

zöldfa-utczai női divatkereskedő
leszállított árjegyzéke:

Mosò voilok ezelőtt 28. 35. 40. most **15. 17. 19.**
Ruhaszövetek ezelőtt 80. 120. 180. most **25. 40. 85.**
Fekete ternò ezelőtt 100. 150. 200. most **45. 84. 105.**

1 vég legkitünőbb vászon ezelőtt 14 frt, most 7.20.

1 vég jó vászon ezelőtt 6 frt, most 2.75.

1 vég legfinomabb chiffon ezelőtt **10 frt** most **5.10.**

Szőnyeg, függöny, ágyterítők félárban
1000 drb női felöltők u. m. kabátok, gallérok, köpenyegek

ezelőtt 9. 12. 16. 20. 30 frt

most 1. 2. 3. 5. 8 frt

Bélésneműek diszek minden elfogadható árban
Férfi és női fehérneműek kiárusítása

193-10-10 **m i n d e n á r b a n.**

Kalotaszegi mintázott és sima vásznak 11. 14. 18. 24 kr.